

27. 7. 2005

ID: 34969

Dobré mravy

Ustanovení § 3 odst. 1 obč. zák. se nepoužije, jestliže přímá aplikace příslušného ustanovení zákona vede k témuž výsledku, k němuž má vést použití tohoto ustanovení občanského zákoníku.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 30 Cdo 664/2002, ze dne 27.11.2003)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci žalobkyně L. S., zastoupené advokátem, proti žalovanému J. S., zastoupenému advokátkou, o vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví, vedené u Okresního soudu ve Frýdku-Místku pod sp. zn. 17 C 273/98, o dovolání žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 30. října 2001, č.j. 9 Co 181/2001-130, tak, že dovolání zamítl.

Z odůvodnění :

Okresní soud ve Frýdku-Místku rozsudkem ze dne 13. listopadu 2000, č.j. 17 C 273/98-96, rozhodl o žalobě na vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví, zaniklého rozvodem manželství účastníků dnem 30.7.1997 tak, že přikázal žalobkyni věci pod položkou 1/-3/,5/ rozsudečného výroku v odst. I. a zůstatkovou hodnotu družstevního podílu ve výši 59.850,- Kč, vše v úhrnné hodnotě 61.430,- Kč, žalovanému věci uvedené v rozsudečném výroku v odst. I. v úhrnné hodnotě 23.660,- Kč, žalobkyni zavázal povinností zaplatit žalovanému na vyrovnání podílu částku 29.778,50 Kč, když přihlédl k povinnosti žalobkyně zaplatit žalovanému polovinu částky, kterou z titulu společného dluhu účastníků zaplatil. Rozhodnuto bylo o povinnosti žalovaného zaplatit žalobkyni náklady řízení, České republice náklady spojené s proplacením znalečného a o povinnosti obou účastníků zaplatit společně a nerozdílně soudní poplatek v určené výši.

K odvolání žalovaného Krajský soud v Ostravě rozsudkem ze 30. 10. 2001, č.j. 9 Co 181/2001-130, změnil rozsudek soudu prvního stupně ve výroku o přikázání věci a hodnot; při jinak nezměněném rozsahu věci přikázal žalobkyni polovinu zůstatkové hodnoty družstevního podílu bytu č. 6 ve B. ulici čp. 317 ve F. ve výši 29.925,- Kč, tedy majetek v celkové hodnotě 31.505,- Kč, žalovanému rovněž při nezměněném rozsahu věci ještě částku 29.925,- Kč jako polovinu zůstatkové hodnoty družstevního podílu, vše v úhrnné hodnotě 53.585,- Kč. Žalovanému uložil, aby na vyrovnání podílu žalobkyni zaplatil částku 146,50 Kč, když zohlednil povinnost žalobkyně podílet se na zaplacení dluhu účastníků částkou 10.893,50 Kč. Rozhodl o povinnosti účastníků zaplatit určený soudní poplatek a náklady řízení, které zaplatil stát a o náhradě nákladů řízení ve vztahu mezi účastníky. Pro své rozhodnutí odvolací soud převzal skutková zjištění soudu prvního stupně učiněná z výpovědi účastníků, svědkyně Bc. N. S., B. P. a z listinných důkazů uvedených v odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně, v návaznosti na zjištění učiněná již v řízení předcházejícím rozsudku soudu prvního stupně ze dne 14.5.1999, č.j. 17 C 273/98-35, který byl usnesením Krajského soudu v Ostravě ze dne 26.11.1999, č.j. 9 Co 689/99-56, zrušen pro neúplnost skutkových zjištění. Vycházel ze skutkového stavu, podle nějž členství účastníků v bytovém družstvu zaniklo dne 14.12.1995 doručením písemného rozhodnutí družstva o vyloučení účastníků z družstva pro neplacení nájemného (§ 714 obč. zák.), dovedl, že účastníci, jimž zanikl společný nájem družstevního bytu mají právo na zaplacení ceny členského podílu, se zachováním solidarity účastníků dané povahou předcházejícího společného nájmu družstevního bytu (§ 703 - § 705 obč. zák.) a shledal spravedlivým rozdělení zůstatkové hodnoty členského podílu mezi účastníky rovným dílem, tedy částkou ve výši 29.925,- Kč každému z nich (§ 512 odst. 1 obč. zák.). Při zachování rovnosti podílů účastníků na zaniklém bezpodílovém spoluvlastnictví v celkové hodnotě 85.090,- Kč se žalobkyni dostalo hodnot ve výši 31.505,- Kč a s přihlídnutím k povinnosti žalobkyně zaplatit žalovanému částku 10.893,50 Kč vyloučení účastníků z bytového družstva, jež zapříčinil žalovaný. V bytě zůstala bydlet žalobkyně s nezletilými dětmi účastníků, nadále se o

Ve včasné dovolání proti rozsudku odvolacího soudu žalobkyně uvedla, že nesouhlasí s názorem odvolacího soudu učiněným s odkazem na ust. § 741 a § 512 obč. zák. a vyslovila přesvědčení, že rozsudek odvolacího soudu nerespektuje dobré mravy ve smyslu ust. § 3 obč. zák. (§ 39 obč. zák.). Výsledky dokazování v tomto řízení a v řízení o rozvod manželství účastníků, stejně jako v řízení o výchově a výživě nezletilých dětí účastníků, bylo podle názoru žalobkyně prokázáno, že žalovaný dlouhodobě hrubým a nepřístojným chováním zavinil rozvrat manželství účastníků. V bytě se nezdržoval, veškeré náklady spojené s údržbou bytu hradila žalobkyně a to i po vyloučení účastníků z bytového družstva, jež zapříčinil žalovaný. V bytě zůstala bydlet žalobkyně s nezletilými dětmi účastníků, nadále se o

byt stará. Žalovaný se zdržuje na Slovensku, pokud do bytu přišel, vyprovokoval hádku nebo žalobkyni fyzicky napadl. Protože žalobkyně nezavdala příčinu k vyloučení účastníků z bytového družstva, měla jí být přikázána zůstatková hodnota družstevního podílu v plné výši. Navrhla, aby dovolací soud napadený rozsudek odvolacího soudu zrušil ve výroku I a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Žalovaný popřel správnost veškerých námitek žalobkyně a navrhl, aby dovolání žalobkyně bylo zamítnuto. V dovolání zmiňované ust. § 741 obč. zák. odvolací soud na bytovou záležitost účastníků neaplikoval, odkaz žalobkyně na ust. § 39 obč. zák. (§ 3 obč. zák.) není případný.

Dovolací soud shledal, že včasné dovolání žalobkyně vykazuje náležitosti požadované ust. § 241, § 241a odst. 1 o.s.ř. a je přípustné, neboť směřuje proti rozsudku odvolacího soudu, jímž byl rozsudek soudu prvního stupně ve věci samé změněn.

Žalobkyně v dovolání vyslovila nesouhlas s právním názorem odvolacího soudu vysloveným v souvislosti s rozhodnutím ve věci; lze dovodit, že jako dovolací důvod uplatnila nesprávné právní posouzení věci ve smyslu ust. § 241a odst. 2 písm. b) o.s.ř. Jím se rozumí omyl soudu při aplikaci práva na zjištěný skutkový stav ať proto, že soud použil jiný právní předpis, než který měl správně použít nebo proto, že aplikoval sice správný právní předpis, ale nesprávně jej vyložil. Způsobitelným dovolacím důvodem může být nesprávné právní posouzení tehdy, bylo-li rozhodující pro výrok rozhodnutí odvolacího soudu ve věci, včetně posouzení předběžných otázek.

Výtka ve smyslu ust. § 241a odst. 2 písm. b) o.s.ř., jak ji žalobkyně formulovala, se vztahuje k právním závěrům odvolacího soudu o zániku společného členství účastníků v bytovém družstvu, jejich vyloučení z družstva a následnému zániku nájmu družstevního bytu, od nichž se odvíjí nárok účastníků na vyplacení zůstatkové hodnoty družstevního podílu a jeho vypořádání. Dotýká se i názoru odvolacího soudu, že hlediska ust. § 705 odst. 3 obč. zák. která soud prvního stupně při rozhodování o přikázání zůstatkové hodnoty družstevního podílu vzal v úvahu, jsou právně významná pro rozhodování soudu o dalším nájmu družstevního bytu, ale nikoliv v případě zániku nájmu družstevního bytu v důsledku zániku členství rozvedených manželů v bytovém družstvu.

Dovolací soud neshledal námítky žalobkyně, vedené proti právním závěrům odvolacího soudu ve věci oprávněnými.

Odvolací soud o žalobě na vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví účastníků rozhodoval podle občanského zákoníku účinného ku dni zániku bezpodílového spoluvlastnictví 30.7.1997, tedy podle občanského zákoníku č. 40/1964 Sb., jak vyplývá ze změn a doplnění provedených pozdějšími zákony, ve znění před účinností zák. č. 91/1998 Sb. Učinil správné právní závěry o zániku společného nájmu družstevního bytu účastníků v důsledku zániku jejich členství v bytovém družstvu (§ 714 obč. zák., podle žalobkyně nesprávně § 741 obč. zák.) a na podkladě zjištěného skutkového stavu učinil i závěr o ceně družstevního podílu jako hodnotě v bezpodílovém spoluvlastnictví účastníků a o jejím vypořádání. Aplikace ust. § 705 obč. zák., včetně hledisek uvedených v odst. 3 tohoto ustanovení nepřichází v posuzované věci v úvahu. Uvedené ustanovení upravuje postup soudu při rozhodování o dalším nájmu bytu po rozvodu manželství nájemců, pokud se o tom nedohodli, tedy o jiném právním vztahu, než v posuzované věci. Hlediska, z nichž soud při vypořádání zaniklého bezpodílového spoluvlastnictví manželů vychází, jsou upravena ustanovením § 150 obč. zák.

Vypořádání zaniklého bezpodílového spoluvlastnictví účastníků jako bývalých manželů provedl odvolací soud ve vztahu k návrhu podanému ve lhůtě tří let od zániku bezpodílového spoluvlastnictví, podle zásah uvedených v ust. § 150 obč. zák. (§ 149 odst. 1, 3 obč. zák.). Toto ustanovení soudu umožňuje, aby při vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví stanovil na základě zjištěného skutkového stavu podíly manželů na společném majetku v jiném, než rovném poměru, jak předpokládá ust. § 150 věta první obč. zák. Hlediska pro takový závěr jsou uvedena jen příkladmo. Žalobkyně však okolnosti významné pro takový závěr neuváděla a ani výsledky dokazování v řízení před soudy obou stupňů jej neopravňovaly. Nelze proto odvolacímu soudu vytýkat, že při vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví účastníků vycházel ze zásady rovných podílů účastníků (§ 150 věta první obč. zák.).

Z hlediska dovolacího důvodu ve smyslu ust. § 241a odst. 2 písm. b) o.s.ř. není oprávněna ani výtka, že odvolací soud nepřihlédl k ust. § 3 odst. 1 obč. zák., podle něž výkon práv a povinností vyplývajících z občanskoprávních vztahů nesmí být v rozporu s dobrými mravy. Uvedené ustanovení je jedním z obecných ustanovení občanského zákoníku podle části první, hlavy první. Dobré mravy jsou měřítkem hodnocení konkrétních situací, odpovídajícím obecně uznávaným pravidlům slušnosti v souladu s obecnými morálními zásadami demokratické společnosti; uvažováno z hlediska ust. § 3 odst. 1 obč. zák. mají převážně funkci interpretační. Ustanovení § 3 odst. 1 obč. zák. se však nepoužije, jestliže přímá aplikace příslušného ustanovení zákona vede k témuž výsledku, k němuž má vést použití uvedeného ustanovení občanského zákoníku (rozsudek Nejvyššího soud České republiky ze dne 17.10.2001 sp. zn. 22

Cdo 1659/2000). Bylo již uvedeno, že občanský zákoník v ustanovení § 150 umožňuje, aby při řešení majetkových poměrů manželů v rámci vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví a stanovení výše podílů byly zohledněny všechny zjištěné okolnosti, včetně těch významných pro určení výše podílů jinakým, než rovným poměrem. Zjištěný skutkový stav v posuzované věci neopravňoval takový závěr ve prospěch žalobkyně, a proto ust. § 3 odst. 1 obč. zák., jehož se žalobkyně dovolává k dosažení téhož požadovaného výsledku, použít nelze. Okolnosti nastalé po zániku bezpodílového spoluvlastnictví manželů, na které žalobkyně poukazuje, jsou pro závěry o věci právně nevýznamné.

Rozhodnutí odvolacího soudu spočívá na správném právním posouzení, vady řízení (jiné vady), které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci ve smyslu ust. § 242 odst. 3 o.s.ř. věta druhá dovolací soud neshledal, a proto dovolání žalobkyně jako nedůvodné zamítl (§ 243b odst. 2 o.s.ř.).

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Náhrada škody](#)
- [Náhrada škody](#)
- [Dražba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Insolvenční řízení a náhrada škody \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Společenství vlastníků jednotek](#)
- [Společný nájem bytu manžely \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Valná hromada \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Zemědělská půda \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Smlouva o zápůjčce, insolvence](#)
- [Promlčení a ochrana spotřebitele](#)
- [Pozůstalost](#)